

Δράση: Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας
Υποδράση: Ενδοσχολική Επιμόρφωση, Επιστ.υπεύθυνη: Μαρία Λιακοπούλου

Διαστάσεις της πολυμορφίας της σύγχρονης σχολικής τάξης: Η διαφοροποίηση της διδασκαλίας

**11 Ιανουαρίου 2013
(16.00-20.00)**

**12 & 13 Ιανουαρίου 2013
(10.00-14.00)**

2^ο Γυμνάσιο Νάξου

Διαστάσεις της πολυμορφίας της σύγχρονης σχολικής τάξης: Η διαφοροποίηση της διδασκαλίας

*Κωνσταντίνος Κλουβάτος, Δάσκαλος ειδικής αγωγής - Διδάκτορας Επιστημών της Αγωγής, Σχολικός Σύμβουλος 3ης Περιφέρειας Δημοτ. Εκπ/σης Ν. Κυκλάδων
klouvatos@sch.gr*

Η συνεχώς αυξανόμενη ανομοιογένεια του μαθητικού πληθυσμού και οι απαιτήσεις του σύγχρονου σχολείου θέτουν το σύγχρονο εκπαιδευτικό μπροστά σε νέες και μεγαλύτερες διδακτικές ευθύνες και προκλήσεις. Νέες γνώσεις και δεξιότητες απαιτούνται για τη διαχείριση της πολυμορφίας των σχολικών τάξεων και των προβλημάτων που απορρέουν από αυτήν. Η βαθιά κατανόηση των αρχών της «διαφοροποιημένης διδασκαλίας» και η απόκτηση δεξιοτήτων διαφοροποίησης της διδασκαλίας αναγνωρίζονται πλέον ως βασικές προϋποθέσεις επιτυχίας του εκπαιδευτικού έργου στο σύγχρονο πολυπολιτισμικό σχολείο. Παράλληλα, οι εκπαιδευτικοί καλούνται να γίνουν φορείς κοινωνικής αλλαγής και εκπαιδευτικής μεταρρύθμισης στην κατεύθυνση της ενδυνάμωσης του διαπολιτισμικού διαλόγου και της διαπολιτισμικής αλληλεπίδρασης.

Μέσα σε αυτό το εκπαιδευτικό πλαίσιο οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να είναι ικανοί όχι μόνο να αναγνωρίζουν και να προσεγγίζουν με σεβασμό την εθνοτική, γλωσσική, θρησκευτική και πολιτισμική ταυτότητα των μαθητών τους, τη μαθησιακή ετοιμότητά τους, τα ενδιαφέροντα, τα βιώματα και τις αξίες τους, αλλά και να προσαρμόζουν κατάλληλα τη διδασκαλία τους, αξιοποιώντας και εμπλουτίζοντας αυτά τα πολύμορφα χαρακτηριστικά και δημιουργώντας συνθήκες για ανάπτυξη δυναμικών διαδικασιών αλληλεπίδρασης στην τάξη. Αλλά και πέρα από την τάξη τους, θα πρέπει οι εκπαιδευτικοί να υποστηρίζουν ενεργά την αλλαγή της γενικότερης κουλτούρας του σχολείου με στόχο την καλλιέργεια της αμοιβαιότητας και της αλληλοαποδοχής των μαθητών

Στόχος, λοιπόν, της παρούσας εισήγησης είναι να ευαισθητοποιήσει τους επιμορφούμενους για το πρόβλημα, εξοικειώνοντάς τους με τις έννοιες της πολυπολιτισμικότητας και της πολυμορφίας και τις αρχές της διαφοροποιημένης διδασκαλίας. Ειδικότερα, θα συζητηθούν: (α) οι βασικές αρχές της διαπολιτισμικής εκπαίδευσης, (β) ο σχεδιασμός της διαφοροποιημένης διδασκαλίας με έμφαση στην προσαρμογή του περιεχομένου, των διαδικασιών επεξεργασίας του περιεχομένου και των τρόπων αναπαράστασης της νέας γνώσης, (γ) η πολυμορφία των γνωστικών προφίλ των μαθητών και ο τρόπος που τα επιμέρους ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους (τρόποι σκέψης, μαθησιακό στυλ, ενδιαφέροντα, ανάγκες, προσδοκίες, εμπειρίες, πολιτισμική και γλωσσική ταυτότητα, κ.ο.κ.) θα πρέπει να ληφθούν υπόψη για την προσαρμογή της διδασκαλίας, (δ) τα προσδοκώμενα αποτελέσματα των διδακτικών προσαρμογών, (ε) οι τρόποι αξιολόγησης της διδακτικής προσέγγισης και των μαθησιακών αποτελεσμάτων της.

Στο ίδιο πλαίσιο θα προταθούν διαδικασίες συγκρότησης μαθητικών ομάδων σε ανομοιογενείς μαθητικούς πληθυσμούς και τεχνικές ενίσχυσης της διαδραστικότητας και της συμμετοχικότητας στην τάξη. Η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στο πλαίσιο της διαφοροποιημένης διδασκαλίας θα συζητηθεί επίσης.

Βιβλιογραφία

- Corley, M. (2008). Differentiated Instruction Adjusting to the Needs of All Learners. Retrieved from <http://www.ncsall.net/?id=736> .
- Eaton, V. (1996). Differentiated Instruction. Retrieved from <http://www.ualberta.ca/~jpdasddc/incl/difinst.html> .
- How to Plan for Differentiated Instruction. Retrieved from <http://www.teach-nology.com/tutorials/teaching/differentiate/planning/>.
http://1dim-naxou.kyk.sch.gr/sxoliki_taxi.htm (Επιμορφωτικό υλικό από το πρόγραμμα: «Ταχύρρυθμα επιμορφωτικά σεμινάρια στη Διαχείριση προβλημάτων σχολικής τάξης».
<http://users.sch.gr/vamvaka/el-portfolio-multilanguage-mean/?lang=gr>.
<http://www.diaforopoiisi.net/web/orismos.html>.
<http://www.focusonchild.gr/school-for-everyone.html>.
<http://www.kleidiakaiantikleidia.net>.
- Theroux, P. (2004). Strategies for Differentiating. Retrieved from <http://members.shaw.ca/priscillatheroux/differentiatingstrategies.htm> .
- Tomlinson, C.A. (2003-2004c). Differentiation of Instruction in the Elementary Grades, *Eric Diges*. Retrieved from <http://www.ericdigests.org/2001-2/elementary.html> .
- Βαστάκη Μαρία (2010): Η διαφοροποίηση της διδασκαλίας. *Επιστημονικό Βήμα*, 12.
- Γκόβαρης, Χ. (2005). «Η διαπολιτισμική εκπαίδευση ως αντικείμενο επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών», στο: Βρατσάλης, Κ. Διδακτική εμπειρία και παιδαγωγική θεωρία. Αθήνα, Νήσος, σσ.273-290.
- Γκότοβος Α. (2003). Εκπαίδευση και ετερότητα - Ζητήματα διαπολιτισμικής παιδαγωγικής. Αθήνα, Μεταίχμιο.
- Δραγώνα Θ. (2004). Κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο της εκπαίδευσης - Στερεότυπα και προκαταλήψεις. Παν. Αθηνών, ΥΠΕΠΘ.
- ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ (2008). Πράσινη Βίβλος – Μετανάστευση και κινητικότητα: προκλήσεις και ευκαιρίες για τα εκπαιδευτικά συστήματα της ΕΕ, COM .
- Καγκά Ευ. (2002). Γλωσσική και πολιτισμική πολυμορφία: Διαθεματικές προσεγγίσεις στις ξένες γλώσσες, *Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων* 7, 66-71. Αθήνα, Π.Ι.
- Κανακίδου Ε. & Παπαγιάννη Β. (1994). Διαπολιτισμική Αγωγή, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Κεσίσογλου Γ. (2007). «Διεθνής βιβλιογραφική ανασκόπηση του ζητήματος της δεύτερης γενιάς μεταναστών». Στο http://www.antigone.gr/listpage/selected_publications/international .
- Κοινό Πλαίσιο Αναφοράς για τις γλώσσες. Στρασβούργο, Συμβούλιο της Ευρώπης.
- Κουτσελίνη, Μ. (2006). Διαφοροποίηση Διδασκαλίας –Μάθησης σε τάξεις μικτής ικανότητας : Φιλοσοφία και έννοια, προσεγγίσεις και εφαρμογές . Τόμος Α'. Λευκωσία: Παγκύπριο Συνέδριο Παιδαγωγικής Εταιρείας Κύπρου.
- Λιακοπούλου Μ. (2007). «Η προετοιμασία των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για το πολυπολιτισμικό σχολείο: Ένα σχέδιο προγράμματος κατάρτισης και επιμόρφωσης». *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 44, Ατραπός.
- Νικολάου Γ. (2000). Ένταξη και εκπαίδευση των αλλοδαπών μαθητών στο δημοτικό σχολείο. Από την ομοιογένεια στην πολυπολιτισμικότητα. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Παπαχρήστος, Κ. (2005), «Μετανάστευση, Εκπαίδευση και Τοπική Αυτοδιοίκηση: Διαπολιτισμική προσέγγιση». *Εκπαιδευτική Κοινότητα*, 75, 34-40. Αθήνα,.

- Παπαχρήστος, Κ. (2005). «Η Διαπολιτισμικότητα αφορά το Ολοήμερο Σχολείο; Οι απόψεις των Εκπαιδευτικών Π.Ε.», στο: Πρακτικά του 8ου Διεθνούς Συνεδρίου με θέμα: Διαπολιτισμική Εκπαίδευση-Ελληνικά ως Δεύτερη ή Ξένη Γλώσσα, Κέντρο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης (ΚΕ.Δ.ΕΚ.) - Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών, Πάτρα, 8-10 Ιουλίου 2005, том. II, Κέντρο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης (ΚΕ.Δ.ΕΚ.) - Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Πατρών, σσ. 340-352.
- Πλατσίδου, Μ & Ζαγόρα, Χ. (2006). Το μαθησιακό στίλ και οι στρατηγικές επίλυσης γνωστικών έργων. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 42.
- Πολυχρονοπούλου, Σ. (2003). Παιδιά και έφηβοι με ειδικές ανάγκες και δυνατότητες. Σύγχρονες τάσεις εκπαίδευσης και ειδικής υποστήριξης, τόμος Α', Αθήνα.
- Σύγχρονες Προσεγγίσεις στη Διδασκαλία και τη Μάθηση: Διαφοροποίηση της Διδασκαλίας. Ημερίδα του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, 26/02/2011. Στο διαδίκτυο: http://www.pre.uth.gr/main/index.php?option=com_content&view=article&id=379:imerida-diaforopiimeni-didaskalia&catid=38:conferences&Itemid=49
- Τσένου, Δ. (2010). Η διαπολιτισμική εκπαίδευση μέσα από τα νέα βιβλία του Δημοτικού Σχολείου. *Επιστημονικό Βήμα*, 12, 201-205.
- ΥΠΕΠΘ / Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2002). Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών. Αναλυτικά Προγράμματα Σπουδών, τόμος Α'. Αθήνα.